HISTORIA CEU VERISSIMA A CALUMNIJS MULTORUM VINDICATA, QUAE...

Alfonso Chacón

Digitized by Google

SANCTISSIMO
D. N. GREGORIO XIII.
Pont. Optimo Max.

M. F. ALFONSVS CIACON
minor ſuus Pœnitentiarius fauſta & fęlicißima quæque præcatur.

QVOTIES ſe mihi opportunitas obtulit, limina Sanctorum Apoſtolorum ad Vaticanum viſitandi, illorum numina imploraturus, toties Sacellum proximum Gregorianum Deiparæ Virginis dicatum, à V. B. magnis ſumptibus à fundamentis erectum, & nunc etiam maioribus exornatum, oculos in ſui admirationem rapiebat, cogebatque gradum ſubſiſtere, dum ingentem excitatam molem, in eam gratiam & venuſtatem, qualis nunc eſt, conſurgere in dies, & coaleſcere conſpicarer: vixque poteram deprӕhendere, ſuperaretne materia opus, an potius opus materiam, adeò alterum cum altero de pulchritudine certare videbantur. Nam quum infimam huius illuſtriſſimi Sacelli partem contemplarer, tot generibus marmorum, quæ colore, varietate, & nitore, gemmas & præ-

cioſiſſimos quoſque lapides imitantur, diſtingui, & inſigniri cęptam: quæ ex peregrinis & remotiſſimis totius Orbis terrarum regionibus veteres in Vrbem aduehenda ſummo ſtudio & labore curarunt, materia vincebat opus, natura artem. Verùm quum faſtigium eiuſdem Sacelli conſcenderem, intuererque maſſas vitreas in laminas formari, tot coloribus tingi, bracteas aureas vi ignis interſeri, ex laminis ſegmenta ſeu teſſellas ſecari, & in nouas formas, & picturas coaptari, quę peritiſſimi pictoris penicillo vix meliores aut ſimiles delinearentur: tunc demum naturam arti ſubcubuiſſe, & de materia opus triumphaſſe, non citra ſtuporem iudicabam. Ars enim muſeo opere elaborandi, tot iam annis ſepulta, tuis denuò auſpicijs Beatiſſime Pontifex multò fœlicior renaſcitur, & priſcum inuentum, iam dudum amiſſum, ceu recens tua opera è tenebris in lucem reuocatur. Et quod magis mirari poſſumus, in ſublimi, & editiſſimo loco fornaces perpetuò ardent, frequentiſſimi artifices & numeroſa hominum turba, variis miniſterijs inſeruientes, in aëris fermè regione viuunt, ita vt nouos populos, nouamque ad ſuperos coloniam tuum fęliciſſimum Pontificatum deduxiſſe ſuſpicemur. Foſſores metallorum ſubter terram habitant, & pro miraculo ducimus, homines ſubterraneos fore; at maius eſt, aericolas

exiſtere, qui arduo & volucribus communi loco vitam tranſigant, diuerſaſque inibi artes exerceant. Quare vaſtiſſima, & immẽſorum ſumptuum moles, non potuit, niſi à magnanimo & vigilantiſſimo Põtifice excogitari, & ab eodem magnificẽtiſſimo tentari, & abſolui; qui huius generis multa & aggreſſus eſt, & perfecit. Structura igitur celeberrima, cui nihil eſt par, nihil eſt ſecundum, nulli magis quàm Gregorio XIII. decens, digna, & conueniens erat, qui tãta animi magnitudine viget; vt non niſi ad maximam ſe conuertat, vt in illam verè illud Martialis encomium dici poſsit.

Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

Verùm in tanta rerũ maieſtate hoc vnum quoſdam excruciat, D. Hieronymum Doctorẽ Sanctiſſimum abſq; inſignibus Cardinalitijs, præter ſolitum & cõſuetum morem inibi depingi. Durum enim iiſdem videtur in Baſilica S. Mariæ maioris imaginẽ ipſius Cardinalitio ſub habitu à piis coli, in eadem ara, vbi corpus eius quieſcit: & in cęteris fermè Chriſtiani Orbis templis, & in Sanctitatis Veſtræ Sacello, eo honore & dignitate deſtitui. Quòd ſi ex traditione per tot ſæcula transfuſa ita in locis ſacris depingi conſueuit, non eſt cur illa veniat labefactanda. Quum enim Veſtra Sanctitas religioſiſsima, & priſcarum traditionum obſeruantiſsima exiſtat, nõ dubium, quin & hanc

tanto Chriſtiani populi conſenſu, & applauſu ſuſceptam, eodem animo complecti velit. Licet autem hæc traditio parum aut certè nihil ad religionem ſpectet, quia tamen in exemplum trahi poteſt, alias maioris momenti, aut contemnendi, aut abolendi, conſeruanda ea eſſet, ne iacturam alicuius alterius pateremur, dum tantopere hac præſertim tempeſtate auctoritatem & robur huiuſmodi traditionum tuemur. quanquam & hæc alicuius ponderis, & non omninò inanis cenſeri debet, quum in honorem & decus Viri Sanctiſsimi non nihil cedat, & illud iure proprio repetere poſsit, & meritò conqueri, ſi auferatur. Nam ſi inter Cęlites eius dignitatis & gradus aliqua ratio habetur, cur in terris ab hominibus erit prætereunda? Italia Doctorem hunc Sanctimum genuit, Iſtria enim regione, & Stridone illius oppido, nunc vulgo, Sdigna appellato, non Dalmatiæ ortus. Hunc eundem Romana Vrbs puerum enutriuit, adoleſcętulum in Chriſto per Baptiſmum regenerauit, variis diſciplinis erudiit, & virum poſtea ad ipſam redeũtem excepit: cur igitur eadem Italia præ aliis Chriſtiani Orbis prouintiis maiores illi nõ honores impendet, & eadem Romana Vrbs non cum Stridone certabit, de potiori illi cultu exhibendo? Et quę ſemel in Presbiterorum Cardinalium Collegium, & conſortium admiſit, cur non perget

in tanto

in tanto viro gloriari? Non eſt facile poſſeſsione deturbandus, qui per tot ſæcula huiuſmodi Cardinalitio titulo eſt potitus. Tunc enim ſingula in celeberrimo totius orbis terrarum Sacello conuenient, dum Beatiſſimo Papa Gregorio, Hieronymus Presbiter Cardinalis adiũgitur, ſicut Gregorio Conſtantinopolitano Archiepiſcopo, Baſilius Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus ſubditur, locis cuiq; iuxta propriam dignitatem & gradum conuenienter diſpoſitis, & diſtributis, vt non quia latini ſolum, ſed quia digniores potiorem locum ſuper Græcos ſortiantur. quum igitur Sanctitatis Veſtræ ſtudioſiſſimus exiſtam, deuotiſsimuſque quoad vixero ſim futurus, vtpote quia ab ipſa nuper peculiaribus gratijs, & beneficijs citra meritum, ob ſuam ſingularem benignitatem, & clementiam fuerim affectus, & à qua multa mihi polliceri, plurimaque ſperare poſsim, & cui cunctas meas vigilias, & labores conſecrare deſtinauerim, nolens, gratias acturus, pedeſque Beatiſsimos ipſius oſculaturus, vacuus apparere, libellum ſeu tractatum, quem de aſſertione Presbiterij Cardinalitij diui Hieronymi aliquando confeci, in quo ſatis mihi viſus ſum pro tenuitate ingenioli mei traditionem eam communi conſenſu ſuſceptam, auctoritatem virorum illuſtrium, coniecturiſque non læuibus comprobaſſe; Beatitudi-

ni V. dicandum cenſui, ſperans eius rei argumentum præſenti hac occaſione ipſi non omninò ingratum futurum, ſummoque ſuo iudicio, doctrina, & prudentia ſingulari, quod certius, & conuenientius fuerit comprobaturam, daturamque operam, ne vnico hoc ornamento in ſuo Gregoriano Sacello doctor Sanctiſsimus deſtituatur. Confidens fore, vt grati obſequij memor longęuũ & fœliciſsimum ſuis precibus Pontificatum V. S. ſit impetraturus, quo non ſolum Sacellum Gregorianum, ſed integram D. Petri Baſilicam abſoluere, & multas alias res præclaras, æternaque memoria dignas, ſuo ſæculo edere, & perficere poſſit. Vale Beatiſſ. Pater, vnicum litteratorum patrocinium, miſerorumque confugium.

QVOD DIVVS HIERONYMVS STRIDONENSIS S. R. E. PRESBITER FVERIT Cardinalis tractatus.

AVCTORE F. ALFONSO CIACONE Hiſpano Doctore Theologo Ordinis Prædicatorum, Pœnitentiario Apoſtolico.

VETVS controuerſia denuo ſuſcitatur, fuerit ne B. Hieronymus ſimplex an Cardinalis S.R. E. Presbiter, partim conſentientib. partim repugnantib. eruditiſſimorũ virorum teſtimonijs, qui in ea re exploranda nonnihil & laboris, & ſtudij adhibuere. Sunt enim qui credunt, ſimplicem tantum illum presbiterum fuiſſe, à ſecretisq́. Damaſi Romani Pontificis, nullaq́. vnquam Cardinalitia functum dignitate. Sũt rurſus, qui S.R.E. Cardinalib. Presbiteris adnumerẽt, & pro certo, & indubitato hoc affirment. Priores in eam ſententiam induxit, nihil huiuſmodi in ſuis ſcriptis B. Hieronymum meminiſſe, quùm minoris longè momẽti pleraq. de ſe ipſo retulerit, quòd nunquam ſubſcripſerit ſe Cardinalem, presbiterũ tamen ſæpiſſimè. Quã

vtiq. rem neutiquam ſilentio prӕterijſſet, ſed vtcunq., ſi ita ſe res haberet, ſignificaſſet. Auget vehementius eam opinionem, obſcuros & ignotos eſſe auctores, qui teſtes ad id comprobandum inducuntur; parum ſibi conſtare, dum variant, & contraria ſentiũt, & hi Hieronymum S. Laurẽtij Martyris, illi S. Anaſtaſiӕ presbyterum Cardinalem faciunt. Proinde nulla eis videtur adhibenda fides. Non deſunt prӕtereà, qui ignorantia hiſtoriӕ decepti, ſęculo D. Hieronymi ortam, ſeu à quoquã Pontifice inſtitutam Cardinalitiam dignitatẽ negent; quare ceu figmentum quoddam illius Cardinalatum explodunt. His prӕcipuè rationib. adducuntur, qui Cardinalatui Hieronymi aduerſantur. Poſteriores autem firmiora tum monumenta, tum antiquorum longè aliter ſentientiũ, teſtimonia mouent. Quorum profectò ſententiam tantò prӕclarior, & veriſimillior videtur, quantò magis à plurib. probatur, & ab vniuerſa ferè multitudine, non ſine ingenti applauſu, & cõſenſu ſuſcipitur. Cui profectò eò libẽtius homines docti & pij ſubſcribere debuiſſent, quò intelligunt honeſtiorem & acceptiorem ſingulis fore, veterumq́. teſtimoniis magis inniti: Quòd ſi nõ perſuadere, ſaltim ſuadere aliquib. potero, paucos auctores in medium producendo, qui huius rei valeant ficere fidem. Nihil ſubinde repugnãs, aut minus benè

cohærens deprehendent, qui huic denuò ſententiæ acquieuerint. Quòd ſi demum obiectiones à principio propoſitas diluere pergam, omnis prorſus concertationis materia dirimetur. Cumq́. ordine quodam cuncta præſtitero, finem ſuum mea hæc conſequetur tractatio.

Nemo erit adeò inops ingenii, qui neſciat, diuerſos fore, de quæſtionib. diuerſis profeſſores cõſulendos, neq. vnum cuncta præſtare poſſe. Concertationes de Deo aut religione ad Theologos examinãdas deferimus: eas quę de ſenſu, & interpretatione legum, ad Iuriſconſultos; ſi morbi infeſtant, aduerſaq́. laboramus corporis valetudine, ad Medicos accurrimus: Si de natura, aut motu quæſtio agitatur, Philoſophi conueniendi: ſi de ſyderib. & influxu corporum Cœleſtium, Aſtronomi: ſi de terræ deſctiptione, Geometræ adeundi: ſicut de numeris, Arithmetici. Stultus nanq. & valdè eſſet, qui graui corporis morbo laborãti, Theologos adhiberet; aut ad Medicos res fidei deferret; quum, quòd Medicorum eſt, promittant Medici, tractent ſua fabrilia Fabri. Quiſquis is eſſet, non minus incuſandus veniret, quàm qui diſtinctioné colorum à cęco; muſicorum à ſurdo quæreret; aut oculos perperam, de cõcubitibus; oculos vellet de picturis iudicare. Neq. ſecus profectò faceret, qui negocium hoc, quod in præſentiarum tractamus

ab alijs, quàm à proprijs & genuinis fontib. deducere curaret; Hiſtoriographis inquam, aut qui hiſtorias ſuis ſcriptis miſcuerunt. Proinde ſi D. Hieronymus presbiter ſimplex, an Cardinalis extiterit, non eſt à Theologis ſciſcitandum, quaſi illud vel negare, vel aſſerere, ſit pietati, vel Religioni cõtrarium. Neq. Philoſophorum ſententia expectãda, quum id neq. à natura pendeat, neq. neceſſitatem ita eſſe, aut nunquam fuiſſe, vllam inducat. Neq. ad Aſtronomos & Geometras hoc negociũ deferendum, qui demonſtrationes mathematicas nõ exigimus, quib. illud comprobemus. Finib. igitur proprijs cõtenti, alienis limitib. abſtinebimus: Hiſtoriis nanq. duntaxat iuuari volumus, aut auctorib., qui aliquid ſuis ſcriptis hiſtoriarũ interſeruerunt; coniecturis, antiquis traditionib. communiorib. etiam opinionib. Quib. hęc nõ ſuffecerint, alia, quæ vltra ſufficiant, nõ habemus. Primę, medię, infimę Claſſis auctores anteriori loco proponam, dein ad reliqua ſuo ordine properabo.

Inter primæ claſſis auctores, qui coniuncti fuerunt ſęculo ipſius Hieronymi opportunè nobis occurrit Cyrillus Hieroſolymitanus Epiſcopus, qui vixit ſub Theodoſio Imperatore anno Chriſti 400. Is ſcribens ad Auguſtinum de vita B. Hieronymi, ſic inquit: Hieronymus dum in Romana adhuc eſſet Vrbe os Damaſi Papę & Sacræ Bibliothe

cæ ſcrutata Diuinorũ Decretorum voluminũ, dũ per triennium continuum charus, acceptusq́. popularib. veneraretur, omniumq́. iudicio Põtificatu dignus decerneretur, ordinatusq́. à pręfato Papa Cardinalis fuiſſet; quidam ex clericorũ monachorumq́. ordinib. pro petulantia, ingluuieq́. ſordentes, ad effugandum de Vrbe eundem Hieronymum, qui vtrorunq. ſcribens vitia, eos reprehenderat, inſidias parauerũt. Hucuſq. Cyrillus. Eadem prorſus legũtur in ſermone de vita B. Hieronymi, qui ſermo additus fuit à Cyrillo, vt in antiquiſſimis manu ſcriptis exemplarib. habetur. Neq. incerti eſt auctoris, vt quidam, ſed falsò probare nitũtur. Conſentit huic Euſebius Cremonẽſis diſcipulus D. Hieronymi, ſcribens ad Theodoniũ Senatorẽ Romanũ, & ad Damaſum Epiſcopum Portuenſem, Sanctus item Petronius Epiſcopus Bononiẽſis, q floruit anno Chriſti 440. in tractatu Apophthẽmatum Selectorum Sanctorum Patruum, qui manu ſcriptus extat, hæc ait; Hieronymus vir in omni doctrinarum genere abſolutiſſimus, S.R.E. presbyter Cardinalis quum ab æmulis ſuis accuſaretur, ex voluminib. Origenis innumera in ſua tranſtuliſſe opera, dixit: Laus quæ debet Origeni offerri, maxima eſt, & quum illum in meis operibus imitatus ſum, illum imitari propoſui, quem nobis & omnibus prudentibus

placere

placere minimè vereor. Conſtat autem S. Petroniũ coęuum D. Hieronymo fuiſſe, vtpote qui ex hac vita migrauit anno 422. & optimè ſubinde callere hoc potuiſſe. Diuus etiam Auguſtinus in ſermone 25. ad Heremitas; legimus, inquit, Sanctum patrem Hieronymum Cardinalem fuiſſe in eccleſia Sancti Laurentii Martyris. Scio, continuo quoſdã reclamaturos, ſermones illos non eſſe D. Auguſtini, neq. à Poſsidio in indiculo illius operum recẽſeri: proinde tanquam ſpurios, & nothos reiiciendos fore. Non deſunt tamen, qui illos ſermones, vt Auguſtini legant; inter eos eſt D. Thomas in quibuſdam locis ſuę ſummæ Theologiæ. Sed non eſt nunc proteruiẽdi locus. Faciamus illos ſermones non eſſe Auguſtini, vt iſti volunt, ſaltim alicuius illos auctoris eſſe fatebuntur, quãtumuis propriũ nomen ignoretur: Nam à nemine hominum conſcriptos fuiſſe, aut fieri, aut intelligi nequit. Erit igitur auctor iſte recens, vel vetus. Recens eſſe non poteſt, quum in vetuſtiſsimis manuſcriptis exemplarib. D. Auguſtini operib. hi ſermones interſerãtur; erit igitur vetus. Ex veterib. autem nemo, niſi vel ob ſingularem doctrinam, vel pietatem inter opera Auguſtini admiſſus eſt: Quales fuerunt, ſi hiſtoriã reſpiciamus, inter ſuos diſcipulos & coetaneos Fulgentius, Euſebius, Proſper, Primaſius, aut Oroſius: & inter recentiores, ſi ad diſputationes

nes & tractatus referamus, Beda, Gratianus, Lombardus, aut Lanfrancus, qui ſummoperè doctrinę S. huius Doctoris fuerunt addicti. Quiuis horum, auctorum illorum ſermonum dicatur, momentũ aliquod, & pondus huiuſmodi teſtimonium habere poteſt, & debet. Niſi velimus multa Theologorum dogmata, multa præſentisſima medicinæ remedia, multa Philoſophiæ, & Aſtronomiæ documenta, multas demùm egregias hiſtorias refellere, quòd earum auctores ignorẽtur. Porrò illius ſęculi homines melius res geſtas & noſſe, & tradere poſteris valuerunt, quàm è recẽtiorib. quiſpiã. Immo vnicus illius temporis teſtis plus firmitatis & roboris habet, quàm recentiorum ſimul caterua. Nã hic, quòd nouit; iſti, quòd neſciunt edocebunt. Si igitur è veterum & priorum numero, eum auctorem meritò exiſtimamus nec fallere, aut decipere quenquam in ea re voluiſſe credendus eſt. Præſertim quum ex huiuſmodi commẽto, nihil ſibi vtilitatis accreſceret, nõ fauorem humanum aucuparetur, aut auram popularem captaret, nõ aliud illum eſſet emolumentum reportaturus, quàm mẽdatii argui, quòd notior tunc & manifeſtior ea res eſſet, quàm nunc ſit. Aut certè ſi hæc non ſatisfaciunt, proferãt nobis ipſi ex antiquiorib. aliquem vnum etiã ignotum, qui hoc neget, ſicut nos producimus, qui affirmet. Nam qui aſſerat, quempiã,

qui

qui inficietur, neminem, quod ſciam, reperimus. Et vt ſingula expendamus, hiſtoria illo ſermone tradita aut omninò recipienda, aut omninò refellenda, aut partim recipiéda, aut partim refelléda.

Si omninò recipienda, nulla erit poſthac cõtrouerſia, quum idem omnes ſentiamus.

Si omninò refellenda, ſtare vtiq. nequit, quum multa ex his Hieronymus fateatur epiſtola 99. ſcribens ad Aſellam; vbi ob ſeuerè vitia reprehenſa inſidias ſibi quoſdam parauiſſe aſſerit, falſoq́. crimina imponere voluiſſe, &c.

Si partim rurſus recipienda, partim refellenda huiuſmodi hiſtoria venit, præter rationem vtiq. fiet, admittere, quæ velis; recipere, quæ nolis. Ná ſi fides adhibenda paucis, cur non ſingulis? cur non omnibus? Quòd ſi non ſingulis, neq. aliquib. deniq. fides adhibenda erit. Nam qui in paucis mendax deprehenditur, vbiq. ſuſpectus eſt, & fide omnino caret. At iſti facilè confitentur omnia, ſingula ferè admittunt, ſolum factum presbiterum Cardinalem Hieronymum negant, quòd iſte auctor inter cętera aſſeuerat verum, quàm rectè faciant, ipſi viderint. Oporteret enim cauſas aliquot producere, quare hiſtoriam rei geſtæ partim reijciant, quum partim admittant. Quòd ſi firmas & iuſtas cauſas non proferunt, prohibitò & temerè agere videbuntur; incurſandiq. potius deprauati

affectus,

affectus, quàm recti iudicij venient. Refutatur enim hiſtoria aliqua, aut quia res & perſonæ non conueniunt, locus diſſentit, aut tempora non cohęrent. In huiuſmodi autem hiſtoria, neque res aut perſonæ diſſident, neque locus aut tempora diſcordant, conſequitur ergo difficile à quoquam redargui poſſe. Nam ſi de rebus loquamur, conſtat, nihil repugnare, quominus id fieri valuiſſet. Romani tunc Pontifices erant, Cardinales Presbiteros, & Diaconos creabant, nouos titolos erigebant, aſſumebant viros graues, maturos, litteratos, & vndique locorum quæſitos, qui oblatum magiſtratum probe adminiſtrarent. Si perſonas Damaſi & Hieronymi attendamus, fuerunt beneuolentia, & amicitia coniunctiſſimæ. Damaſus diligebat Hieronymum, Hieronymus obſeruabat, & reuerebatur Damaſum; Damaſus res fidei & quæſtiones Religionis demandat Hieronymo, vt doctiſſimo, & maximè orthodoxo; Hieronymus in gratiam Damaſi nouum inſtrumentum partim correxit, partim è Græco tranſtulit in latinum; Damaſus in gratiam Hieronymi Halleluiach ſecundum Hieroſolymitanæ, & Gloria Patri in fine Pſalmorum ſecundum Antiochenæ Eccleſiæ vſum cantari in Eccleſia Romana præcepit. Officijs alter in alterum certat, vt vterutri potiſſimum cędendũ ſit, neſcias. Quis credat hoc vnum

Damaſi officium defuiſſe, Hieronymum dignitate Cardinalatia inſignire? Quod ſi ad locum deſcendas: Vnus fuit vtrique communis, vna Vrbs Roma ambos excepit, vna, vt creditur, domus habitatio fuit vtriuſque. In partem oneris Pontificij leuandi Hieronymus à Damaſo aſſumitur. Si tempus ſpectes, triennium Hieronymus cum Damaſo tunc Rom. Pontifice tranſegit ſumma cum familiaritate & amicitia. Multorum nanque Pontificum Hieronymus iam adultus ſęcula vidit Liberij, Damaſi, Siricij, Anaſtaſij, Innocentij, Zocimi, & Bonifacij. Conſentiunt igitur res, perſonæ, locus, & tempus; quid eſt, quòd vltra deſiderari queat, vt fides hiſtoriæ aſtruatur? Si enim honor, & dignitas, quædam etiam illo tempore Presbiteratus Cardinalis erat, quid eſt, quòd Damaſum auertere potuit, vt coniunctiſſimum ſibi amicum illo munere non impartiretur? Si enim potuit, & non voluit, non tantoperè, vt dicitur, illum diligebat. Si voluit, & non potuit; valdè auctoritas Pontificia conſtricta & exhauſta erat. Quum liberum præſertim Pontificibus eſſet, in nouos titulos Eccleſias erigere, & de mortuis Cardinalibus alios viros egregios ſubrogare. Occaſionem aliquam dices, Damaſus expectabat, nulla tamen interim conueniens ſe obtulit, vt Hieronymum Cardinalitio titulo ornaret. Sæpiſſimè

nanque

nanque prætermittunt facere Principes, quæ volunt, quia commodè & opportunè facere nõ poſſunt. At nulla potuit præclarior ſuccedere, vt Hieronymum Damaſus honeſtaret, quàm quæ ſubſequuta eſt. Nam per idẽ tempus non longe à Theatro Pompeiano ædem D. Laurẽtio Martyri ſacram Damaſus à fundamentis exædificauerat, in Cardinalitiumq́ue titulum erexerat, vt cuipiam viro celebri commendaret. Quid, quæſo, conuenientius tũc Damaſus facere poterat, quàm Eccleſiæ denuò à ſe conſtructæ, & ſibi imprimis charæ Hieronymum præficere, cuius ſanctimonia & litteræ toto orbe celebres maximã nouo titulo gratiam, apud omnes, & auctoritatem conciliarent? Cui coniunctioni perſonæ poterat templum ſibi coniunctiſsimum committere. Pulchrè igitur quadrant Damaſum ædificare Eccleſiã, in titulum conſtructam erigere, Hieronymum ad illius miniſterium delegare. Si igitur rectè, vt dicimus conſentiunt omnia, res, perſonæ, locus, tempus, occaſio, oblata opportunitas & titulus, cur malignè hiſtoriam, illo ſermone ad Eremitas traditam, & fidem ſimul auctoris labefactabimus? Nam ſi conſentanea & rationi, & veritati dicit, recipiendus procul dubio nobis eſſet, ſin minus oporteret diſsidium, & repugnãtiam hiſtoriæ demonſtrare, vt auctor nobis ſuſpectus allegandus longius foret, manifeſtiq́ue

poſsit mendaci conuinci. Damnare enim quempiam non conuictum præter ratione͂ fieret, quum iura ipſa reclament. Iterum ſi ethnicos auctores tanto ſtudio à calumnijs tuemur, cur Piorum ſimili cura monume͂ta non defendimus? Cur famam illorum traducemus? Cur illos ceu mendaces & impoſtores diffamabimus? Abſit à Chriſtiana pietate hoc crimen, vt falſitatis quempiam auctorem arguamus, ſi manifeſtiſsima nos mendacia non coegerint. Sed de his tandem dixiſſe, ſat ſit.

Ad alios mediæ claſsis auctores accedamus, qui inter vetuſtiſsimos & recentiores medii collocantur. Inter hos primus ſe offert Ioannes Kelde Pariſie͂ſis Theologus, qui vixit anno Chriſti 1200. in eo libro, quem de Vitis Sanctorum inſcripſit B. Hieronymi meminit in hæc verba: Hieronymus ſub tex Pontificibus fuit Romæ, & Cardinalis in Eccleſia S. Laurentii; vndè quum Romanos reprehenderet de auaritia deriſus ab eis, Roma egreſſus eſt, cum Paula & Euſtochio, quas in Chriſti fide erudierat. Item Vincentius Beluacenſis Ordinis Prędicatorum vir inſignis, qui floruit anno Chriſti 1244. lib. 16. Speculi hiſtorialis cap. 18. Diuum Hieronymum quum ætatis. 39. annoru͂ eſſet Presbyterum Cardinalem Romę aſserit. Idem quoque affirmat Ioannes de Columna Hiſtoricus Romanus Ordinis Prędicatorum, & Archiepiſcopus

Meſſa-

Meſſanenſis, qui vixit anno Chriſti 1300. Sub Theodoſij, inquit, Imperio multi viri claruerunt inſignes, & imprimis B. Hieronymus, qui ex Dalmatiæ partibus filius Euſebij fuit, qui Romam veniens ibi baptizatus eſt, & paulò poſt anno 39. ætatis ſuæ Presbiter Cardinalis eſt creatus. Ioannes item Andreas Bononienſis Iure Cõſultus, qui vixit anno Chriſti 1300. vrgenti deuotione, vt ipſe fatetur, ædidit librum, quem inſcripſit, Hieronymum opus. Qui liber in Bibliotheca aſſeruatur Vaticana. inibi namque legitur: Hieronymus quum eſſet annorum 39. Cardinalis Presbiter ordinatus eſt ad Titulum Sanctę Anaſtaſię, in quo faſtigio, quum multa dignitate, &c. Ioannes item Turre Cremata Ordinis Prædicatorum Epiſcopus Cardinalis Sabinẽſis, qui floruit anno Chriſti 1440. in quæſtionibus, quas ſuper Euangelia totius anni diſputauit, & in ſumma Eccleſiæ libr. 7. cap. 83. latiſſimè probat, D. Hieronymum Presbiterum Cardinalem Sanctæ Anaſtaſiæ à Liberio Papa fuiſſe creatum, diluitq; ſingulas obiectiones, quæ ab aliquibus in contrarium adferuntur. Auctor etiam ſequentiæ, quæ in miſſa ipſius Sancti Doctoris in Eccleſia canitur, quam puto antiquiorem eſſe, quàm debeat in numero auctorum mediæ claſſis aſcribi, eandem effert ſententiam; Cardinalis, inquit, poſt effectus, ad Orientem

tem profectus eſt abiecto onere. In lectionibus itē vitæ ipſius Hieronymi, quæ in Breuiario ordinis Sancti Hieronymi leguntur, & dicuntur, decerptæ ex Auguſtino, Ambroſio, Liberio, Gregorio idem habetur, Hieronymum fuiſſe Romę Presbiterum Cardinalem. Et ne pergamus, moleſti eſſe, de auctoribus mediæ Claſsis hucuſque ſatis.

Veniamus ad recentiores, quos in extrema claſſe collocauimus. Quorum primus occurrit Ioannes Nauclerus Præpoſitus Tubigēſis, qui vixit anno Chriſti 1500. in 2. ſuæ Chronographiæ libro, Generatione 15. Hieronymum doctorem ſanctiſſimum Roma. Eccleſiæ Presbiterum Cardinalem profitetur. Philippus, item, Bergomenſis Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, qui vixit anno Chriſti 1493. in 9. lib. ſupplementi Chronicorum eiuſdem eſt cum ſuperioribus ſententiæ. Conſentit M. Antonius Sabellicus libr. 9. Æneadis 7. Presbiterum Cardinalem Romæ Diuum Hieronymum nominatum. Andreas, item, Barbatia Syculus Patria Meſſanenſis inſignis Iure Conſultus in tractatu de Præſtantia Cardinalium quæſtio. 1. communem fore opinionem ait, Diuū Hieronymum fuiſſe presbiterum Cardinalem: ſcripſit autem illum tractatum ad Beſſarionem Hicenum S. R. E. Epiſcopum Cardinalem Fuſculanum tunc Bononiæ Legatum anno Chriſti 1470. Philippus pręterea

rea Probus non ignobilis, nec contemnendus auctor in 6. Decretalium tract. de Hæreticis. cap. per hoc. in ſententiam aliorum deſcendit. Claudius à Rota Doctor Theologus Ordinis Prædicatorum in vita ipſius Hieronymi ſubſcribit ſententiæ etiã ſuperiorum. Laurentius item Maſſorilus Fulginas in hymno D. Hieronymo dicto, ſic canit.

Hunc tantum aſpiciens generoſi paſtor ouilis
Fulgere Cardineo fecit honore virum.

Paulus vlterius Morigia Ordinis Ieſuatorum in eo libro vulgari, quẽ de Origine, & Progreſſu inſcribit cunctarum religionum, idem multis confirmat cap. 16. Super ſedendum cenſeo à recentioribus reliquis, qui licet plurimi ſint, nõ eſt otium nec conſilium ſingulos euoluere, tum quia ingens fatigatio eſſet, tum ne faſtidium & moleſtiam legentibus afferamus. Si enim propoſiti non ſufficiunt, quantumcunque plures opponamus non faciet ſatis. Ad coniecturas ergò tranſeamus, quę fortaſsis alicuius momenti erunt ad hoc factum comprobandum. Conſtat Diuum Hieronymum ordinatum fuiſſe presbiterum quum trigeſimum ageret annum à Paulino Epiſcopo Antiocheno, vt ipſemet teſtatur epiſtola 61. ad Pamachiũ; & Epiphanius epiſtola 60. ad Ioannem Hieroſolymitanum Epiſcopum. Quum igitur omnes ferè conueniant, Hieronymum factum presbiterum Ec-

cleſiæ Romanæ, peculiare aliquid ſignificare volunt. Nam citra conſuetudinem & vſum Eccleſiæ Romanæ erat, alios quàm Cardinales Presbiteros aut diaconos Eccleſiæ Romanæ appellari. Nam ſi ideò quiſpiam Presbiter Eccleſiæ Romanæ cenſebatur, quia ſecundum illius ritum eſſet ordinatus, omnes pariter & Presbiteri & Diaconi Orbis Eccleſiæ Romanæ & presbiteri & Diaconi dicerẽtur. Si autem ideò Hieronymus Presbiter Eccleſiæ Romanæ dicatur, quia Romæ fuit ordinatus, fieri prorſus nequit, vt idem & vnus Antiochiæ & Romæ ordinaretur: niſi velis fateri, bis illum in Presbiterum ordinatum, quòd ſacrilegum eſſet cogitare. Supereſt igitur, vt Antiochiæ Ordinem Sacrum ſuſceperit, Romæ Cardinalitius titulus accedens, ornamenta dederit Presbiteratus: & cum 30. anno à Paulino Epiſcopo Antiochiæ, 39. Romæ creatus Presbiter dicatur, neceſſariò colligimus, in altero de ſimplici presbitero: in altero de Cardinalitio ſermonem factum. Sic enim conſueuit dici, aliquos Epiſcopos Presbiteros creari, qui antea Epiſcopi erant, & Presbiteri: ſed creari aut ordinari dicuntur excellentiori modo priſtinum gradum Presbiteri aut Preſulatus obtinere. Quòd autem Hieronymus Presbiter Eccleſiæ Romanæ ſpeciatim & diceretur, & eſſet, extat inter cætera teſtimonium Adonis viri Sanctiſsimi, pariterque

doctiſsimi

doctiſſimi Archiepiſcopi Treuerienſis, qui ante annos extitit 500. tempore Gregorij VII. & ob vitæ ſummam integritatem tantæ extitit auctoritatis, vt ab eodem Pontifice ad componendas res inter Henricum & Radulphum, qui de Rom. Imperio contendebant, vnà cum duobus collegis de latere Sedis Apoſtolicæ Legatus deſtinatus fuerit. Hic in libro, quem edidit de Vitis Sanctorum, vbi de Hieronymo ſermonem facit; Hieronymus, inquit, veſtem Chriſti puer Roma ſuſcepit, ibiq́ue litteris græcis ac latinis apprimè eruditus eſt. Poſtquam autem omnium mundanarum ſtudium litterarum adeptus eſt, probatiſſimorum quoq; monachorum habitum, factumq́ue imitatus eſt, Romanæ Eccleſiæ poſtmodum presbiter ordinatus. Hæc Ado. Quæ etiam eodem tenore leguntur in 4. tomo Aloyſij Lippomani folio 212. & in lectionibus Breuiarij Dominic. quæ leguntur in natalitijs Diui Hieronymi cum decreto Iulij 3. Rom. Pontificis iudicio, ſtudio, & diligẽtia virorum doctiſſimorum, quibus illud negotium fuit in comitijs generalibus Salmãticę celebratis commendatum, vt amputarentur ab illo Breuiario omnia, quæ videbantur apocrhypha, & minus cohærentia, de B. Hieronymo legimus: Hieronymus ingenti doctrina ac ſanctitate celebris Romam reuocatur, ac Presbiter efficitur. Presbiterum autẽ Romanæ Ec-

cleſiæ inſtitui, aliter intelligi nequit, quàm nouo titulo inſigniri, vt quia antea ſimplex, ſpeciatim deinde, Presbiter Romanæ Eccleſiæ primarius diceretur. Primarij autem Presbiteri idem prorſus ſunt, qui Cardinales, vt colligitur ex cap. Conſtantinus diſt. 96. vbi hęc verba referuntur: Viris etiam diuerſi ordinis reuerendiſſimis Clericis S.R.E. ſerſeruientibus illud culmen ſingularis potentiæ, & pręexcellétię habere ſancimus, cuius ampliſſimus noſter ſenatus videtur gloria adornari. Neq; ambigendum eſt, nomine reuerédiſſimorum Cardinales intelligendos venire, quum adeò honorificum nomen, non niſi perſonis in magna dignitate conſtitutis conueniat, iuxta ea, quæ habentur in cap. In nomine Domini 24. diſt.

Trahitur rurſus & aliud argumentum ex verbis ipſius Hieronymi in explicatione 3. cap. Iſaiæ, quáuis perperam à Gratiano referatur. 16. q. 1. ex epiſtola ad Ruſticum; Eccleſia habet ſenatum, cętum Presbiterorum, ſine quorũ conſilio nihil monachis agere licet: Senatum quoque Romani habent, cuius conſilio cuncta agebant, & nos habemus Senatum noſtrum cœtum Presbiterorum. Quam ſententiam, quũ Archidiaconus explicuiſſet, dicebat; nomine Senatus Presbiterorum quoſdam Romanam Eccleſiam intelligere, quæ dicitur habere Senatum, id eſt collegiũ Cardinalium,

quibus

quibus Conſtantinus auctoritatem Senatorũ conceſſit, vt habetur in ſuperius citato cap. Conſtantinus 96. diſtin. erumpens in illa verba, vt idem bis repetamus: Viris etiam diuerſi Ordinis reuerendiſſimis Clericis Sanctę Romanæ Eccleſiæ ſeruien tibus illud culmen ſingularis potentiæ, & præcellentiæ habere ſancimus, cuius ampliſſimo noſter Senatus videtur gloria adornari, id eſt, patritios & conſules fieri, nec non & cæteris dignitatibus Imperialibus eos promulgamus decorari. Quum igitur dicat ipſemet Hieronymus, nos Senatum habemus, videtur Cardinalium Collegium inſinuare, & ſeipſum vt collegam connumerare; quam quidem ſententiã probat Innocentius de re Iudicata.

Eſt & alia coniectura deducta ex verbis ipſius Hieronymi ſcribentis ad Geruchium & Monogramiam laudãtis, quæ ſic ſe habent: Ante annos plurimos quum in Chartis Eccleſiaſticis iuuarem Damaſum Romanæ Vrbis Epiſcopum, & Orientis atque Occidentis Synodicis Conſultationibus reſponderem, &c. Ex qua ſentẽtia facile colligere licebit, Hieronymũ ex primarijs Vrbis Romæ Presbiteris, vnum extitiſſe. Minus nanque adeò præclarum reſpondere conſultationibus, quæ ad Pontificum ex Orientis, & Occidentis Synodis deferebantur, vt illius ſententia, aut probarentur, aut improbarentur, vero haud ſimile apparet, alteri Pre-

ſbiterorum, quàm Cardinali demandari debuiſſe, neque prouintia ingens & ardua, ad alios honeſtius, quàm ad Cardinales Presbiteros ſpectabat. Quod certè clarius confirmat Damaſum miniſterio Cardinalium in ſimillibus munijs vſum, non autem ſimplicium Presbiterorum, aut Diaconorum. Extat enim antiquiſſima membrana manu ſcripta in Eccleſia Chatredali Aretina donationē refferēs, quam quidam Zenobius Senator Romanus eidem Eccleſiæ tempore ipſius Damaſi Pontificis fecerat, in qua eſt huiuſmodi ſubſcriptio: Et ego Ioannes S. R. E. Diaconus Cardinalis ex parte Damaſi Pontificis laudo, & confirmo. Sub oleo ſugillaturos quoſdam vim huius rationis, reſpondentes; Hieronymum à Secretis Damaſi Pontificis fuiſſe, iuuaſſeq; illum in Eccleſiaſticis Chartis, conſultationibusque Synodicis reſpondiſſe, nihil prçter miniſteriū Hieronymi in eo munere, in quo inſeruiebat Damaſo, ſignificare. Qui vt magiſter Epiſtolarum oracula ipſius Damaſi ſcribebat, dictabat, tranſmittebat vbiq; locorum, ſicut de more habent, qui à ſecretis principum miniſtri aſſumuntur. Verum hac euaſione tam facilè elabi nequeunt. Hieronymus namq; ſi huiuſmodi miniſterium ſignificare vellet, voce non vteretur arrogantiori, & inſolenti, iuuare inquam, ſed potius diceret inſeruire, aut miniſtrare Damaſo in chartis ſcri-

tis ſcribendis, neque adderet reſpondere Synodicis conſultationibus, ſed mitius loqueretũ ſcripſiſſe, reſponſa dediſſe, tranſmiſiſſe, ordinaſſe, aut expediſſe; nõ reſpondere, veluti auctoritatem vſurpans, quam ex ſolo miniſterio non habebat. Miniſtris namq; non conuenit, iuuare principes, ſed illis obſequi & inſeruire. Hoc ad eos præcipuè ſpectat, quibus principes arbitrium negotiorum committunt, ſe ab huiuſmodi cura ſubtrahentes. In hunc morẽ Romanus Pontifex facit, qui in partem Eccleſiaſticæ gubernationis Cardinales aſſumit, quorum opera & conſilio ardua, & grauiſſima negotia diſponit. Hi vtique iuuare Pontificem propiè dicerentur, vndè fratres eos & coadiutores Pontifex vocat, non miniſtros aut ſeruos, ſicut illos, qui à ſecretis, à cubiculo, à calicibus, à triclinio, miniſtrantes aſſiſtunt. Aliud igitur longè eſt, miniſtrum agere, aliud auditorem, & collegam, & diſſimillibus vocibus miniſtro vtendum, quibus non vtitur conſors. Nec credibile eſt Diuum Hieronymum, qui tanta vbique modeſtia, & ſubmiſſione vtitur, tumidioribus ſolito verbis ſuum miniſterium expreſiſſe. Quare cogatur nemo aſſentire, Hieronymum Damaſo à ſecretis fuiſſe, hoc vnico teſtimonio propoſito, qui in eam rem ſatis eſt ambiguum & obſcurum. Quum aliqui nolint, tot teſtimonijs adhibitis, tot coniecturis deductis,

Hiero-

Hieronymum Cardinalem Presbiterum agnoſcere. Quòd ſi liberè plerique agere volunt, plurimum teſtimonia contemnendo, cur etiam alius liber nō erit, vt vnicum teſtimonium ob ſummam imbecillitatem refellat? Quidam ex hoc loco arguunt, Hieronymum à ſecretis Damaſi, alij ex eodem fonte Presbiterum Cardinalem deducunt. In quem ſenſum, quibus potior ſit adhibenda fides, aliorum eſto iuditium. Quanquam ſi magiſtrum epiſtolarum Damaſi, & Cardinalem Presbiterum poſt pauca creatum, Hieronymum fateamur, nihil piaculi admittemus, quum vtrunque poſſet ſucceſſiuè obtinere, & ambo, Cardinalis & à ſecretis munia obire: ſicut & hodiè videmus Ptolomeū Gallium Ampliſſimum Cardinalem Nouocomēſem Magiſtrum Epiſtolarum Gregorij XIII. Pontifi. Max. & Hieronymum Ruſticuccium Illuſtriſſimum Cardinalem Fanenſem, apud Sanctæ memoriæ Pium V. idem munus præſtitiſſe. Accedit demum alia cōiectura ex ſententia Auguſtini, quę à Gratiano in decretis recitatur cap. quanquam. 2. q. 7. in hæc verba; Quanquam ſecundum vocabula, quæ vſus obtinuit Epiſcopatus ſit Presbiterio maior, Auguſtinus tamen Hieronymo minor eſt. Vbi dicit Gloſa, quod Hieronymus fuit Presbiter Cardinalis. Idem dicit auctor gloſæ finalis in cap. Placet. 16. quęſt. 1. Quibus conſentit Cardinalibus

Turre Cremata in ſumma Eccleſiæ libr.7. cap.83. exponens idem caput quanquam nuper citatum. Quanquã Epiſcopatus ſit Presbiterio maior, ſcilicet ordine, Auguſtinus tamen Hieronymo minor eſt, adminiſtratione, ſcilicet, & dignitate: quoniã Hieronymus Presbiter Cardinalis fuit, & omnis Presbiter Cardinalis maior eſt quolibet Epiſcopo nõ Cardinali, vt quidam dicunt, & refert Hugo in gloſa. Hæc ſunt verba Ioannis de Turre Cremata Epiſcopi Cardinalis Sabini, ex quibus & ex textu Auguſtini & Hugonis interpretatione alicuius ponderis argumentum ſumitur. Et vt lucis his non nihil addamus, nomen Epiſcopi potius eſt ordinis & officij, quàm dignitatis, licet vtrunq; concernat. Cardinalis autem dignitatis eſt inſigne, nõ ordinis. Hinc Pontifex Romanus quum ordinem exprimere vult Epiſcopum ſe nominat, quum autem dignitatem, Papam, vel Pontific. Maximum, quòd ea dignitate cunctis emineat, & vniuerſa ei ſubſit Eccleſiaſtica poteſtas.

Addamus poſtremam coniecturam, quaſi coronidem quãdam, quæ reliquis ſuperiobus adiumento ſit ex verbis ipſius Hieronymi epiſtola 99. ad Aſſellam; Antequam domum, inquit, Sanctæ Paulæ noſſem, totius in me Vrbis ſtudia conſonabant, omnium penè iudicio, dignus Summo Sacerdotio decernebar. Vndè colligere licet, tam

clerum,

clerum, quàm plebẽ Romanam propenſiſſimam in Hieronymum fuiſſe, dignißimum Pontificatu acclamaſſe, ſtudiaque illorum eò maximè inclinaſſe, vt mortuo Damaſo Hieronymum ſubrogarent. Auertit eorum animos ſeuera vitiorum reprehenſio, quam Hieronymus aduerſus plebem, & clerum rigidus intonabat. Si igitur Clerus, & Plebs Romana oculos in Hieronymum coniecerant, vt in Damaſi locũ ſubſtituerent, conſequens eſt Presbiterum illum Cardinalem fuiſſe, quum ſęculo D. Hieronymi, & multis retrò annis nullus ad dignitatem Põtificiam, niſi Cardinalis aſſumeretur. Quod clarius exempla Pontificum manifeſtant. Sanctiſſimi namque re & nomine Pontifices Marcellus, Miltiades, Magnus Syluester, ex Presbyteris Cardinalibus, Marcus, Iulius, Liberius, Damaſus, & ſucceſſores eiuſdem, Siricius, Innocentius Celeſtinus, Leo magnus, Hilarus ex Diaconibus Cardinalibus in Romanos Pontifices aſſumpti fuerunt. Sex ſucceſſiuè Pontifices ante Damaſum, octo poſt Damaſum Cathredam Petri Cardinales aſcẽderunt. Nam ſuperioribus poſt Damaſum tres alij Cardinales Presbiteri adnumerandi Zoſimus, ſcilicet, Bonifacius, & Sixtus III. Si igitur nullus qui eſſet extra collegium Cardinalium ea adſumebatur ætate adminiſtrãdo ſummo illi magiſtratui, miraculi loco eſſet, oculos cõijcere

in Hie-

in Hieronymum, vt Pontifici non Cardinalis ſubſtitueretur. Multa huiuſmodi poſſent in confirmationem huius ſententiæ adduci, & replicari: Sed ne diutius moleſti ſimus, ad traditiones veniamus, quæ maximum habent, & ſemper habuerũt momentum ad veritatem aliquam roborandam.

Ante annos 300. conſueuit, D. Hieronymus in muris templorum, & in tabulis tum publicis, tum priuatis depingi cum Cardinalitijs inſignibus, paludamento, ſcilicet, pileo, & galero purpureis. Extant enim & durant ad hunc vſq; diem picturæ antiquiſſimæ, quæ hodiè in templis etiam vetuſtiſſimis viſuntur, quæ depræhenduntur trecentos annos vel attingere, vel ſuperare, teſtimonium ſubinde reddentes tanquam taciti; & multi teſtes, D. Hieronymum presbiterum fuiſſe Cardinalem quadam veluti traditione per tot tempora deducta, & à maioribus ſuſcepta, & probata, res procul dubio confirmatur. Non aliter certiores reddimur, Diuum Chriſtophorum proceræ & giganteæ cuiuſdam magnitudinis extitiſſe, quàm picturarum atteſtatione, quæ ſolent in templis & vbique locorum eſſe frequentiſſimæ. Et licet Sęculo D. Hieronymi purpura non induerentur Cardinales, nec galero, aut rubro pileo vterentur; quum pileus ruber primùm ab Innocent. 4. ad honeſtandum cum magiſtratum excogitatus ſit anno Chri-

ſti 1244. Purpureæ autem veſtes, & galerus à Paulo 2. Pont. Max. Veneto anno pluriũ minimumuè. 1466. tamen viri pij eo modo depingere conſueuerunt ornamenta, & inſignia Cardinalium antiquorum, qualia nunc in vſu recentioribus exiſtũt. Sic D. Petrum, & illius in Pontificatu ſucceſſores, vſque ad Syluestrum magnum, mitratos; & pluuiatos depingimus, quanquàm nondum vſq; ad ætatem Conſtantini Cæſaris ea ornamenta à Pontificibus geſtari ſint ſolita. Sic ſanctas Virgines habitu, quo nunc puellæ incedunt; Sanctos Apoſtolos, & Martyres veſtibus depingimus nobis familiaribus. In eundem fermè modum antiquos Cardinales purpuratos pileo, & rubro galero inſignitos exprimimus, quod habitum ornamenta & inſignia, quæ ſua ætate geſtauerint, ignoramus.

Accedit ad hæc conſenſus multis retrò ſæculis non ſolùm popularium, ſed etiam virorum eruditorum, qui in ea communiter perſiſtunt ſententia, ita autumant, ita ſcribunt, ita docent in publicis & priuatis colloquijs, vt nullus cuipiam dubitandi locus relinquatur. Quotus enim quiſquam eſt, qui ſe audeat opponere multitudini? Eruditi fauent, ineruditi affirmant, viri & fœminæ, ſenes & iuuenes, puellæ & pueri in eandem coniurarunt ſententiam. Quid eſt, quod nos etiam non concordare debeamus? Non eſt profectò contemnenda

da concors & vnanimis multorum ſententia, quæ ſi non efficax argumentum, maximam ſaltem res, in cuius confirmationem inducitur, vim & opinionem facit. Deſcendamus tandem ad obiectiones propoſitas diluẽdas, quod vltimo nos loco facturos polliciti ſumus.

Nemini admirationem moueat, Diuum Hieronymum à pleriſq; Presbiterum ſolum dici, nec ipſum aliter, quàm Presbiterum ſe ſubſcribere, id nomen ſemper in Eccleſia Romana honoris fuit: legimus enim duos presbiteros ab vno vel altero Põtifice ad Concilia miſſos, vt in eis loco ipſorum Pontificum præſiderent. Quòd ne vtiquam fieret, niſi illi, qui ſimpliciter Presbiteri dicuntur, Cardinales eſſent. Alij.n.ſimplices Presbiteri in Cõcilijs nec loquendi quidẽ, tantùm abeſt, vt cęteris præſidendi locum vnquam conſequuti fuerint. Abſurdum namq́ue eſſet ſentire Summos Pontifices Romanos adeò illis excellens miniſterium demãdaſſe, quò vniuerſis Epiſcopis in generoſibus Synodis congregatis ſuperiores conſtituerentur. Multoq́; minus admirandum erit, ſi ipſe Hieronymus eo titulo non vtatur, quum hoc ætate Hieronymi cõe fuerit, ſemper eam excellẽtiam in ſubſcriptionibus ſupprimere, nec ſe rariſſime Cardinales appellare. Quũ.n.in concilijs à Beatiſſimis Pontificibus, Simacho. I. mox Gregorio Magno celebratis,

quàm plures tam Presbiterorum S.R.E. Diaconorum ſubſcriptiones inueniantur, nemo tamen illorum ſe Cardinalem appellat, ſed ſic ſubſcribũt; Ego Ludouicus S.R.E. Presbiter, titulo S. Laurentii me ſubſcripſi. Inibiq́ue nuſquam [quòd certè animaduerſione dignum eſt,] Cardinalis eſt mentio. Quum tamen nemini ambiguum ſit, ea tempeſtate & Presbiteros & Diaconos Cardinales plures extitiſſe. Ideò verò ab ea appellatione, veteres illos abſtinuiſſe crediderim, tum quia per illam in vllo peculiari ordine reponeretur, quos Eccleſia ſacros uocat, tum verò ſubmiſſionis cauſa, quum ſublime aliquid ſaperet Cardinalis nomen, quo primarius & præcipuus inter cæteros Presbiteros, aut Diaconos notabatur. Accedit ad hæc, quòd id nomẽ illis temporibus erat quidem titulus additus officio Presbiterorum Parochorum, qui ob excellentius miniſterium potiori nomine vocabãtur, & ferè vt nunc diceremus, Reuerẽdiſſimus, & Illuſtriſſimus, ſic tunc Cardinalis, Presbiter dicebatur. At nunc quis, quæſo, Cardinalium Illuſtriſſimum & Reuerendiſſimum ſe ſubſcriberet? Ita Sanctiſſimos Martyres Laurentium & Vincentium Diaconos Cardinales à Xiſto Papa creatos conſtat, quos tamen non niſi leuitas veteres appellauere. Quòd autem eſſent Diaconi Cardinales liquet, tũ quòd Xiſto in ſacris miniſtrabant, quod

munus

munus nemini prætérquam Cardinalibus cõceſſum, tum quia illorum alter Laurentius, ſcilicet, theſauros Eccleſię ſub cuſtodia ſua aſſeruabat, qui ſemper alicui Cardinalium, quem hodie Camerarium vocant, diſpenſandi, & aſſeruandi committuntur.

Tranſeamus ad alteram obiectionem, qua opponitur; auctores qui hanc hiſtoriam memoriæ tradidere, varios inter ſeſe eſſe. Parum ſibi conſtare, dum hi Sanctæ Anaſtaſiæ, illi Sancti Laurentij martyris Hieronymum Presbiterum Cardinalem faciunt. Quibus facilè eſſet reſpondere, vtrunque ſucceſſiuè potuiſſe fieri; & quòd primò ad titulum Sanctæ Anaſtaſiæ ſit nominatus, deinde à titulo Sanctæ Anaſtaſiæ ad Sancti Laurentij martyris ſit tranſlatus. Nam quotidie videmus, huiuſmodi mutationes fieri, & de vno titulo in alium quempiam Cardinales à Põtificibus transferri: aut quia tituli ſunt honoratiores, vel certè opulentiores. Sic olim fieri ſatis compertum eſt, vt in antiquiſſimis diſplomatibus videre licet, & quod hodiè in vſu eſt, ab antiqua mutãdi titulos conſuetudine emanauit. Colligitur ergo, duos ſucceſſiuè titulos ab eodem Põtifice Damaſo, Hieronymo collatos, ita vt vno relicto alterum obtineret. Intellexi enim intra paucos dies Põtificatu Sanctiſſimi Pij v. Cardinalem quẽdam quatuor titulos mutaſſe. Quare miran-

mirandum non eſt, ſi D. Hieronymus vnum intra annos aliquot ſolum mutauerit. Quòd autem Ioannes à Turre Cremata Cardinalis Sabinenſis à Liberio Hieronymum Cardinalem factum quum trigeſimum nonum ageret annum tituli S. Anaſtaſiæ prçter aliorum opinionem tradat, ingenuè fateor, me intelligere nõ potuiſſe, nec veriſimile apparere, quum ratio temporum ſatis diſſentiat: Cõſtat enim Diuum Hieronymum ex hac luce migraſſe nonagenario maiorẽ anno Chriſti 422. Vndè ſi retrò cedamus per tẽpora Romanorum Pontificum, reperiemus, natum illum 26. Pontificatus Magni Syluestri, anno à 16. autẽ Syluestri Pontificatus, anno vſque ad obitum Liberij Papæ 36. tantundem anni fluxerunt. Quare ſi à Liberio Papa Cardinalis factus eſt Sanctæ Anaſtaſiæ Hieronymus, non potuit triginta nouem annorum çtatem attingere, vt iſte auctor affirmat, vir alioqui doctiſſimus, & de Chriſtiana religione benè meritus. Condonandus eſt lapſus, ſi pro Damaſo Liberium repoſuit. A Damaſo igitur & non à Liberio Hieronymus Cardinalis Presbiter creatus, Sanctæ Anaſtaſiæ primùm, deinde S. Laurentij martyris. Nec obeſt hæc parua offenſiuncula, ſi vno auctore nonnihil ceſpitante, cæteri concordes ſcopum attigerint, & D. Hieronymi Cardinalatum citra calumniam, & impoſturas defenderint.

Sed

Sed iam tandem vltimum, quod nobis obijciebatur, diluamus. Ætate, inquam, illa Cardinalis nomẽ inauditum & inconſuetum fuiſſe. Quare errare eos, qui intra illorum magiſtratuum ordinem, D.Hieronymum reponunt. Sed proculdubio decipiuntur ipſi, totoq; cœlo à veritate deuiant: nam initium & titulorum, & Cardinalium antiquiſſimum in Eccleſia Romana fore ambigit nemo; qui ſaltem in hiſtorijs mediocriter eſt verſatus. Nam Damaſus in libro, quem inſcripſit de Vitis Summorum Pontificum, titulorum conſtitutionem tribuit Cleto, quod etiam ex Damaſo refert Anaſtaſius Bibliothecarius, & ex vtroque Ptolomeus à Luca probatę fidei auctor, qui vixit anno Chriſti 1200. in eorundem Pontificum hiſtoria, quæ in Bibliotheca Vaticana aſſeruatur. Hic Cletus, vt Damaſus ſcribit, & ex Damaſo refert Bibliothecarius, 25. titulos in Vrbe ordinauit. Deinde Higinius VIII. poſt Petrum Apoſtolũ Pontifex circa annum Chriſti 190. in vnoquoque titulo ſeu paręcia plures eſſe Presbiteros ordinauit, quũ vnus, vt antea erat, creſcente Chriſtianorum numero, non ſufficeret. Quòd, vt diximus, ex verbis Damaſi repetit Anaſtaſius in hæc verba; Hic Clerum compoſuit, & diſtribuit gradus. Hinc prodijt prima Cardinalium inſtitutio, vt is Presbiter Cardinalis ſeu Principalis diceretur qui ceteris in

eodem titulo ſuperior exiſtebat. Satis enim conſtat, aliquot annis poſt Higinium etiam ante Beati Syluestri tempora Cardinalis nomen in Romana Eccleſia vſurpari cęptum fuiſſe, quòd non niſi ex Higinii Papæ inſtituto oriri potuit, quum antea eo nomine opus non eſſet, quòd ſinguli Presbiteri ſingulis titulis ſine aliorum conſortio præſiderent. Quòd autem Diuus Hieronymus ex his presbiteris vnus eſſe potuerit, qui Cardinales ſunt appellati, neque temporum ratio, nec inſtitutio titulorum, aut ipſorum origo Cardinalium repugnat, quo minus id credere debeamus. Quum ante ætatem Hieronymi centum annos vel circiter non ſolum nomen, ſed dignitas Cardinalitia in Eccleſia Romana viguerit. Si quidem in Synodo Romana ſub Sācto Syluestro 1. cui interfuit Conſtantinus Imperator anno Domini 324 cap. 3. ſic legitur: Presbiter autem Cardinalis, niſi 44. teſtibus, Diaconus autē Cardinalis alias Cardinarius conſtitutus Vrbis Romæ niſi 36. non condemnabitur. Quòd Gratianus in decreta tranſtulit. 2. q. 5. in hæc verba: Præſul non damnetur, niſi 72. teſtibus; Presbiter autem Cardinalis, niſi 44. teſtibus non deponatur; Diaconus autem Cardinalis Vrbis Romæ, niſi 28. teſtibus non condemnabitur. Quòd decretum citatur à D. Thoma. 2. 2. quęſt. 70. articul. 2. in 3. argumento, & cap. 6. ſtatuitur, vt

Diacones non eſſent plures per paratiarum examen, quàm duo: Cardinales autem vrbis Romæ 7. ita tamen vt Dalmaticis vterentur, & Palla linoſtmia eorum læua tegeretur, & in 7. capit. eiuſdem Synodi ſunt hæc verba. Ita quoque Syluester clara voce dicebat ad Epiſcopos, qui 284. in ea Synodo p̃ſentes erãt, vt à Subdiacono vſq; ad lectorẽ omnes ſubditi eſſent Diacono Cardinalis Vrbis Romæ, in Eccleſia honorem repræſentãtes eidem. Priſca igitur Cardinalitia dignitas, & ampliſſimus iſte ſenatorum Pontificiorum ordo ante Hieronymi ætatẽ inſtitutus & propagatus eſt, vt nemini hinc liceat dubitare, Hieronymum in illum Senatum à quouis ſui temporis Pontifice cooptari potuiſſe. Nec mouere quenquam debet, quòd in cap. Sancta Romana Eccleſia 15. diſtinct. dum auctorum piorum opera recenſentur, & eorum lectio fidelibus commendatur. Opuſcula etiã B. Hieronymi presbiteri interſeruntur, non tamẽ addatur Presbiteri S.R.E. vel Cardinalis; ſicut factum eſt, quum Opuſcula S. Ioannis Chryſoſtomi referuntur, dum dicitur: Opuſcula Beati Ioannis Conſtantinopolitani Epiſcopi. Quòd ſi D. Hiero-

in illo Gelaſii Papæ decreto Hieronymũ non Cardinalem, ſed Presbiterum dumtaxat vocari, contrario Cyprianum, Athanaſium, Baſilium, Hilarium, Auguſtinum Epiſcopos; verùm nõ fuit adeò curioſus, & ſolicitus Pontifex in huiuſmodi titulis congerendis, contentus docuiſſe, quos auctores legere vel fugere Christiana plebs debuiſſet. Præſertim quum nomen Presbiteri ſæpiſſimè cum Presbitero Vrbis Romæ, aut Presbitero Cardinali apud priſcos coincidat. Quòd inter alia egregiè probat contextus accuſationis & purgationis Polychronij Hieroſolymitani Epiſcopi Pontificatus Xiſti I I I. quæ refertur. I. tomo conciliorũ ab Archidamo Presbitero ca. 7. in hęc verba: Xiſtus Epiſcopus Vrbis Romę conuocauit vniuerſam Synodum Epiſcoporũ & Presbiterorum Romanorum, clerosque in Baſylicam Conſtantinianam, & ibi ſedens cum Epiſcopis Cleroq; de omni Vrbe Roma aſtante. Sedentibus itaque 8 I. Epiſcopis, & 48. Presbiteris, & 6. Diaconibus, &c. Presbiteros vocat & Diaconos eoſdem, qui & Cardinales erant. Nam paulò poſt ſubiungitur; Ordinauit autẽ vniuerſa Synodus, & elegit de ſuo ordine tres Epiſcopos Caſtum, Fœlicem, & Abundium, & tres Presbiteros Vrbis Romæ Archidamum, Petrum, & Demetrium; & duos Diaconos Ciues Romanos Lollianum, & Leonem, & miſit eos Hieroſolymam.

ſolymam. Eſt cap.8.& ſubſcripſerunt omnes in eius damnationem Epiſcopi, numero 76. & duo Diaconi Cardinales Romani, & tres Presbiteri,& tres Epiſcopi, qui directi fuerant, concluſerunt, ſubſcribentes in eius damnationem. Qui antea ſimplices Diaconi referebantur, poſt pauca Cardinales eſſe dicuntur. Idemq́ue prorſus de Presbiteris concipio. In epiſtola item quę à Concilio Africano ad Bonifaciũ 1. Vrbis Romæ Epiſcopum mittitur, hæc referuntur; Quoniam Domino placuit, vt de his, quæ nobiſcum egerunt Sanctificatus noſtri, cóepiſcopus Fauſtinus, & conpresbiteri Philippus, & Aſſellus, &c. Quos conpresbiteros appellat, conſtat; Cardinales extitiſſe. Et pro Bonifacio Pontif. Romano legentes præſediſſe in eodem concilio. Quo etiam loquendi more vtitur Damaſus Hieronymo ſcribens: Damaſus, inquit, fratri & compresbitero Hieronymo in Domino ſalutem. Et ibidem in fine ſubiungit: Peto ergo per fratrem & Compresbiterum noſtrum Bonifacium, vt iubeat fraternitas tua rei huius nobis aperire veſtigia. Liquet autem Bonifacium, hîc à Damaſo Compresbiterum appellatum, Cardi-

dinales aliquando appellatos deprahendo. Quare nõ ab re mihi colligere videor, & à Gelaſio Hieronymum antonomaticos Presbiterum appellatum, quod quum poſt pauca ibidem Oroſium, & Seduliũ recenſeret non illos presbiteros dixit, qui tamen proculdubio erant, vt aliquid in Hieronymi presbiterio peculiare inſinuaret. Vnde ordinem quendam ſequutus, primo loco Epiſcopos numerat, mox Hieronymum adiungit, poſtremo Sedulium & Oroſium commemorat. Sed Hieronymum presbiterum inducit, reliquos autem ſupprimit: eum ſoli Hieronymo honorem attribuẽs, qui non ſimplex, ſed S. R. E. presbiter habebatur. Accedit ad hęc tempore Sanctiſſimi papę Gelaſij, qui vixit in pontificatu anno Chriſti 492. minorẽ multò rationem Cardinalium habitam, atq; nũc. processu temporis factũ eſt, electione pontificum ad Cardinales deuoluta, abrogato ab vſu Cæſarũ deſignandi Epiſcopos Romanos, aut confirmandi, Clero & populo Romano à ferendis ſuffragijs, vt ſolebat, excluſo, vt ampliſſimus hic ordo, clariſſimusq́ue ſicut hodie cernimus, euaderet. Qui plurimis deinde titulis & honoribus à diuerſis põtificibus honeſtatus, Innocentio IIII. præſertim, & paulo II. Veneto in ſplendorẽ ac gloriam præſentem erupit. Quum parum ante Gelaſium Cardinales longè Epiſcopis inferiores haberentur. In

Synodo

Synodo namque Nicena Oſius Epiſcopus Cordubenſis duos Presbiteros Cardinales præceſſit, qui ſimul cum ipſo legationis vice pro Beatiſſimo Papa Sylueſtro fungebantur. Primus Oſius ſedit, propoſuit, & decretis concilij in hunc modũ ſubſcripſit: Oſius Epiſcopus ciuitatis Cordubẽſis prouintię Hiſpanię dixit;ita credo,ſicut ſuperius ſcriptum eſt. Demum Cardinales Presbiteri ſubſequuntur; Victor & Vincentius Presbiteri Vrbis Romæ pro venerabili viro Papa, & Epiſcopo noſtro S.Sylueſtro ſubſcripſimus,ita credentes, ſicut ſupra ſcriptum eſt. Et poſt Gelaſium idemtidem in Concilio Romano ſub Gregorio 1.tẽpore Mauritij,Tiberij,& Theodoſij Auguſtorum,Pontificatus eiuſdem Gregorij anno 5.qui incidit in Chriſti annum 594. priùs cuncti Epiſcopi ſubſcribunt, poſterius 35. Cardinales Presbiteri, qui in illa Synodo interfuere.Nullus etiam illorum Cardinalis enuntiatur,ſed tãtùm titulos Eccleſiarum,quibus præficiebantur, adiungebãt. Vnde non eſt difficile,colligere,Cardinales,qui ea ætate viuebãt, presbiteros dumtaxat,aut certè Presbiteros Romanæ Eccleſiæ de more vocitatos. Eſſe,quàm dici Cardi-

marium innuendo. Et de obiectionibus propoſitis tandem ſatis, quibus pro tenuitate ingenii mei videor abundè reſpondiſſe. Nihil igitur reſiduum nobis eſt, quòd vltra præſtare debeamus, quum id, quod à principio polliciti ſumus, ſatis ſuperq; abſoluerimus. Si ergo quæ diximus tot illuſtrium virorum teſtimoniis cōſtantia & firma ſunt, quid nitemur Sanctiſſimum Hieronymum quantulacunque hac gloriola deturbare? Si adeptus, ſi prudenter eum magiſtratum adminiſtrauit; cur noluimus, illum habuiſſe? Repeti non poſſunt, quæ triginta annis pacificè poſſidētur; & poſt mille à *Hie*ronymo, quæ cunctarum gentium conſenſu, & pace obtinuit, auferemus? Paucorum temporum ſpacium ſufficiēs eſt, vt res etiam aliena in dominium tranſeat bona fide occupātis; & tot, quæ præteriere ſęcula non ſufficient, rem ſibi propriam Hieronymo vendicare? Reclamet, & litiget, quantum velit, Eraſmus, debachetur in patres Purpuratos, Sanctiſſimum Hieronymum à Collegio, & ſocietate Cardinalium mittatur deturbare; nuſquam tamen proficiet, quod tentauit. Retrahere enim homines ab ea opinione non poterit, quam ſemel imbiberūt; imò eò tenacius inſidebit animis piorū, quò ipſe acriùs labefactare conatur. Neq; valde curādum eſt, ſi vnus nobis Eraſmus aduerſetur, homo ad calumnias & irriſiones natus, qui nihil

ſibi

ſibi antiquius duxit, quàm traditiones impugnare, cæremonias ſingulas euertere, & demum demoliri, quæ pietatem ſapiunt cuncta. Atque is præterea fide caret, cuius monumenta omnia, vt religioni infenſa, Romana cenſura vt ſuſpecta abrogantur. Quòd ſi paucorum teſtimonia rem ambiguam, cur multorum nō facient certam? Si paucorum ſententiæ ſat ſunt ad refellendum, cur tantorum non ſufficient prorſus ad probandum? Monumenta pleraque periere priſcorum auctorum, ſi extarent, forſitan non laboraremus. Nunc quia reparari interciſa nequeunt, ſelectorum virorum lectione deſtituimur; fidem paucis, qui ſuperfuerunt, neceſſe eſt tribuamus. Et quando cætera prę-ſidia defuiſſent, communis conſenſus & antiqua traditio ad aſtruendam fidem præſtitiſſet. Si enim Gentilitia inſignia vetuſtis marmoribus, aut ſepulchris inſculpata antiquitatem, atque nobilitatem alicuius familiæ teſtantur, cur non picturæ & ſepolturæ tam longa ætate in templis aſſeruatæ, & à maioribus quadam approbatione ſuſceptæ longè firmius teſtimonium reddēt Cardinalatus Hieronymi? Cur igitur Collegium Illuſtriſſimum Car-

rimus? Quid iniuriæ irrogamus? Quid gloriæ cuiquam adimimus? Si in Cœlis aliqua gloria pro eo magiſtratu probè adminiſtrato reſpondet, in terris, par eſt, humana etiam conferatur. Si iuſta, ſi conſentanea, ſi veriſimilia ſuademus, quid obſtat, quò minus ea recipiatur ſentẽtia, quę pietati concors, honori, & gloriæ ſanctiſſimi Hieronymi ſuffragetur? Si demum teſtimonia primæ, & mediæ, & infirmæ claſſis auctorum conſentiunt, ſi coniectura docent, ſi traditiones eandem nobis veritatem inſinuant, non eſt profectò quòd de Presbiteratu Hieronymi Cardinalitio dubitemus.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

REGISTRVM.

*A B C D E.

Omnes ſunt Duerniones.

VENETIIS.

Apud Dominicum Nicolinum.
M D LXXXIII.